

MAGYARÁG

APARE IN PIECARE ZI

Fondator:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Roosevelt békeszózatot intézett a világ népeihez

WASHINGTON, május 11. Tegnap este az összes amerikai rádióállomások közvetítették Roosevelt elnök üzenetét, amelyet a világ népeihez intézett. Az elnöki üzenetet Hull külügyminiszter olvasta fel.

A kiáltvány elsősorban a népek vezetőihez szól és a legszorosabb gazdasági együttműködésre hívja fel őket, amelyből meg kell születni a mostaninál sokkal jobb világrendnek.

— Meg kell érteni a világ összes népeinek, szövetséges csoportjainak, hogy nem lehet prosperitásról beszélni addig, amíg a világ nagy része szükségét szenved. Közös erővel kell a világot megmenteni a gazdasági bajoktól és akkor minden önmagától megoldódik.

A világsajtó különös nagy jelentőséget tulajdonít Roosevelt beszédének már csak azért is, mert közvetlen a Népszövetségi ülés előtt hangzott El. Ugy is magyarázzák ezt a felhívást, mintha egyenesen a Népszövetséghez adresszálódott volna.

Megfojtott ismeretlen nő holtteste egy budapesti szállodában

A holttest orra szövetdarabokkal volt betömve, nyakán hurok szorult össze

Budapest, május 11. Tegnap délután hat óra tájban a nefelejts-uccai Róma szálloda földszint 2. szobájában hosszú ideig hiába kopogtatott a takarítónő. Segítségül hívta a portást aki kulcsával felnyitotta az ajtót. Megdöbbentő látvány tárult a belépők elé: az egyszerű szobának diványán

az ágytakaróba csavarva, élettelenül feküdt egy nő, orra szövetdarabokkal volt betömve és nyakán hurok lógott.

A portás azonnal értesítette a rendőrséget és a mentőket. A mentők már nem segíthettek, mert a mentőorvos megállapítása szerint a halál már néhány órával azelőtt bekövetkezett. A rendőrség megkezdte a nyomozást és azonnal értesítette a vizsgálóbíró is, mert nem tartja lehetetlennek, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt. Az ismeretlen áldozat előző éjszaka négy óra tájban érkezett a szállodába és a bejelentőlapra azt írta, hogy Barsy Lajosnénak hívják és Győrben született, 1911-ben.

Az ellen a feltevés ellen, hogy az állítólagos Barsy Lajosné gyilkosság áldozata, szól az a körülmény, hogy a daktiloszkópus semmiféle idegen ujjlenyomatot nem talált, a portás

és a szállóbeliek szerint a nőnél látogató nem járt. Viszont a gyilkosságot valószínűsíti, hogy csak egész kivételes akaratúval tudja valaki

hurokkal megfojtani saját magát.

A halott nő kézitérási ápolási nyugtát találtak. Ez az írás Orsódy Sándor sirjának

Óriási robbanás temette be a chasterfieldi bánya tárnáit

Az angliai Chasterfieldben borzalmas bányaszerencsétlenség történt. A bányában előállott robbanás a tárnákat betemette és az ott dolgozó munkások előtt a kijárást elzárta. A mentési munkálatokat megindították, azonban a mentési munkálatok közben még egy robbanás történt. A szerencsétlenségnek eddig 72 áldozata van.

Kétévi fogházra ítélték egy tehénpásztorát, aki agyonverte „kollégáját”

Megdöbbentő gyilkosság történt 1936. novemberében az egyik bihormegyei község határában. M. B. 16 éves tehénpásztor bicskájával összeszurkálta, majd botjával agyonverte Pintér József kollégáját, aki vele együtt teheneket őrzött a mezőn. A gyilkosságot egy szóváltás előzte meg, amely a gyilkos és az áldozat között keletkezett.

A két fiatal tehénpásztor békésen legeltette jószágait a

mezőn, amikor M. B. váratlanul a következő kérdéssel fordult Pintér Józsefhez:

— Mond, miért verted meg az öcsémet?

És mielőtt még Pintér József bármit is válaszolhatott volna, előrántotta bicskáját és Pintért vetette magát. A magáról megfélemedezett pásztor bicskájával többször hátba szurta Pintér Józsefet és amikor az összeesett, botjával addig verte, amíg teljesen elalélt.

gondozásáért kifizetett összeget nyugtázza. Ez az egyetlen nyom, amelynek segítségével a rendőrség megállapíthatja: ki az ismeretlen halott? A rejtélyes haláleset hírére óriási tömeg sereglett a szálloda elé. Egy szakasz rendőrt kellett riadóautón kiküldeni a tömeg szétoszlatására.

ANGLIA KÖZVETIT

A SPANYOL UGYBEN

London. — Az alsóház mai ülésén egy interpellációra válaszolva, Neville Chamberlain miniszterelnök kijelentette hogy az angol kormány kész a Spanyolországban harcoló felek egyikének, vagy másikának kérésére felajánlani szolgálatait a spanyolországi polgárháború lezárása érdekében. Chamberlain hozzátette, hogy az angol politikaival nem volna összeegyeztethető valamelyik félre nyomást gyakorolni, hogy az bizonyos megoldást fogadjon el.

Időjárás

Gyors felmelegedés, kevés csapadék várható.

Megkezdődött a „RUMBA” igazoló-jegyeinek beváltása

Színház

Csütörtök délután 5 órakor: GÖLYASZANATÓZIUM, olcsó helyárrakkal.

Csütörtök este 9 órakor: ASSZONYOK, Clare Boothe világsiker aratott, szenzációs vigjátékujdonsága.

Péntek délután 5 órakor: A LAZ, olcsó helyárrakkal.

Péntek este 9 órakor: ASSZONYOK.

Szombaton délután 3 órakor: JÉZUSFARAGÓ IMBER, olcsó helyáru előadás.

Szombaton délután 6 órakor: ASSZONYOK, rendes helyárrakkal.

Szombaton este 9 órakor: ROMÁN ELŐADÁS.

Vasárnap délután 3 órakor: KÉK NEFELEJTS, olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: JULIA, rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor: ASSZONYOK, rendes helyárrakkal.

A műsorban feltüntetett előadásokra jegyek elővételben már válthatók a színház elővételi pénztáránál raponta délután 11—1 és délután 4—6-ig.

—:—

Asszonyok. Bemutató előadás ma, csütörtökön este. A szezon legszenzációsabb vigjáték eseményének ígérkezik az Asszonyok ma esti bemutatója. Amire évek óta nem volt példa, most megtörtént. Az Asszonyok c. vigjátékának olyan híre kerekedett nálunk is, hogy olyan óriási elővételre és minden eddig felülmúló érdeklődésre tarthat számot ez az ujdonság, ami páratlan. Az érdeklődés valóban érthető. Clara Booth vigjátéka több száz előadást ért meg Londonban, Newyorkban, most készülnek párisi bemutatójára, de magyar nyelven csak a budapesti Vigszínház hozta színre ezt az ujdonságot és annak különleges engedélyével kerül színre nálunk is ez a mindent felülmúló szinpadiszenzáció.

Inspekciós gyógyszerárak

Csütörtök, május 12.

Arany Kereszt, Piața Unirii 1. Tel. 2852
Csillag, Str. Nic. Iorga 23. Tel. 2551
Diana, Str. Astra 11. Tel. 259
Szent Antal, Regele Ferdinand Tel. 1355
Kigyó, Piața Regina Maria Tel. 2963

Prefektusi értekezlet lesz ma a belügyminisztériumban. Az ország összes prefektusait ma, csütörtök délután 5 órára értekezletre hívták össze a belügyminisztériumba. A belügyminiszterium elhatározta, hogy a megüresedett jegyzői állásokat pályázat útján töltik be. Felvételi vizsgákat az ország két központjában, Ardealban Clujon és Timișoaran tartják meg.

Két évi fegyházra kaptak a salontai tolvajok. Tegnap ítélezett a törvényszék Oláh-Csokai Lajos valamint Tari Ferenc nevű salontai legények felett, akik a múlt évben végig fosztogatták Salontét. A törvényszék egyenként 2—2 évi fegyházra ítélte a tolvajokat.

Florescu prefektus beszéde a május 10-iki ünnepségen

— Püspök Atyám! Excelenciás Uraim! Parancsnok ur! Uraim és Hölgyeim!

— Nyolcvan év telt el mióta a kis dunai hercegség a nemzeti és egységes állam a történelmi igazságtalanságok jóvátétele folytán Román Királyság rangjára emelkedett. Nyolcvan év telt el azóta, amióta Románia a plevnai, rahovei, grivitai és vidini csatamezőkön hozott áldozataiért megkapta a méltó ellenszolgáltatást.

— Az ország akkori szerezny fővárosában Carol fejedelem olyan acél koronával koronázta homlokát, amelyet nemzetünk erejének jelképeként ellenséges ágyukból kivácsoltatott.

— Óriási munka kezdődött ezután. Hatalmas tevékenységbe kezdtek azok a felvilágosult és hazaszerető férfiak, akik számára a patriotizmus nem értelem nélküli szó, s akik szóval tettel és érzéssel harcoltak, hogy román királyság feltörjön addig a csucsig, amelyre történelmi szükség-szerűség hívja.

— Fordítsuk kegyeletteljes gondolatunkat, mi akik itt állunk a nyugati határon ama uralkodó felé, aki örök álmát alussza a curte de argesi kolostor boltozata alatt a nagy Erzsébet királynő mellett és hajtsuk meg az elismerés zászlóját emléük előtt, mindazokért a jókért, amelyet a román népért tettek.

— Uraim! Ma nagyságához méltó büszkeséggel ünnepeljük a mi derék hadseregünket. De ne feledkezzünk meg az egykori hadseregről és emlékezzünk azokra a harcosokra, akiknek csontjai 1877-ben megfehéřítették a bulgár mezőket azokról a harcosokról, kik elődeink voltak a hősiességben és megtanítottak bennünket arra, hogy mi a kötelességünk ma és holnap.

— De a történelem fonala tovább húzódik. Következett 65 év, mely a fejlődés jegyében telt el és a tekintélyes és erős román királyság ismét az igazság mérlegébe kellett dobja kardját, elérve azt, hogy 1913-ban felfigyeljenek Románia hangjára és nemzeti területeink kibővültek a dobrogeai tartománnyal, amelyet évszázadokon át uralt Mircea cel Bătrân, aki a Cozia kolostorba pihen. A mi generációnk akkor is meghozta a maga véráldozatát.

Ez a háború volt az első lépés a viharok ama örvénye felé, amely később jött. Ugyan az a generáció kellett elérje a Kárpátok csucsait, mert vonzotta a varázslatos ardeali ballada:

És a felszabadító hadsereg élén megjelenik Ferdinand király immár legendaszerű alakja az az uralkodó, akinek emlékével szemben a román nemzet sohasem lehet eléggé elismerő hisz annyit szenvedett és annyi jót tett az országgal.

Megszámlálhatatlan áldozat keserű könnyek a testek és lelkek pusztulása következik, de a dráma a siker mámorító hangjaival ér véget a ragyogás apoteózisában, az albiuliai koronázásban.

Ne feledjük el Ferdinand királyt a lojalist, az országgyesitőt és a lelki felülemelkedés a nemzeti büszkeség e napján rójuk le hódolatunkat emléke előtt.

És emlékezzünk a rettenetes háború 800 ezer halottjáról és kérdezzük meg lelkiismeretünket, vajon elkövettünk-e mindent, hogy áldozatuk fejlethetetlen maradjon. Ez a legmagasabb hódolat, amelyet e martiroknak emelhetünk. És emlékezzünk mindazokra az okiráltsági, ardeali, bucovinai és basarabiai hazafiakra, akik lerótták adójukat a történelmi beteljesülés oltárán. És vegyünk példát történelmünk eme óriásaitól és vegyük át népünk sorsába vetett hitüket.

Uraim! Ma nemcsak a múlt, hanem a jövő megkoronázását is ünnepeljük. Megadott nekünk, ugyanennek az áldozati generációnak az az öröm, hogy a haza felvirágzásának és megerősödésének korszakát lássuk megnyitni szemünk előtt.

Hatalmas ujjaépítés, minden irányban az előrehaladás és javulás lendületes ivallata: az ország mozgósítva van, megszépül, kiegészül. És népünk előtt a legszebb kilátások tárulnak meg. Honnan jön ez a jóiránti sugallat, amit többé feltartóztatni nem lehet? Ki hozta lendületbe az összes energiákat, az összes akaratokat, amelyek csak a jelet várták, hogy működésbe lépjenek? Ki lett urrá a vak szenvedélyek felett és ki hozta a békét és nyugalmat ugyanazon nép fiai közé? Felséges Uralkodónk kimagasló személyisége ez, aki megtestesíti egész multunkat és minden törekvésünket. Őfelsége II. Carol király, aki fényesen folytatja nagy vajdáink legendás irányvonalát. Benne testesül meg a remény. Belé helyezi a román nép egész szívét.

Bihor országa ma a Mindenható felé emeli hangját és Románia királyáért imádkozik.

Uraim! Őfelsége kormánya nevében köszönetet mondok

Önöknek Őfelsége és magyar kormány iránt kifejezett őszinte s meleg alattvalói községük tolmácsolásáért. Meg vagyok győződve arról, hogy Bihormegye lakosai, akiket oly fényesen képviselnek Önök, legmagasabbrendű polgári érzelmeiknek adnak kifejezést, tiszta meggyőződésből és lojalitás szelleméből, ami jellemző a mi népünkre. A magas kormány nevében biztosítom önöket, arról a különleges gondoskodásról, amit mindannyian az ország javára és fellendítésére fordítunk, örködve kivétel nélkül mindenki felett, az egyenlőség szellemében.

Tábornok ur! Mint a magyar kormány képviselője Bihor büszke megyéjének lakossága nevében Őfelsége II. Carol király lábaihoz helyezem a tisztelet tántoríthatatlan alattvalói hűség és a monarchia ragyogásába vetett megrendíthetetlen hit kifejezésének legmelegebb érzéseit.

Önt pedig arra kérem, fogadja a bámulat és szerető biztositását, amelyet Bihor népe viseltetik szeretett hadseregünk, jövőnk biztos és büszke záloga iránt. Éljen a román hadsereg.

A tapsal és éljenzéssel fogadott beszéd után Dragomirescu Hariton tábornok közölte, hogy örömmel lesz Őfelsége előtt az elhangzott hűségnyilatkozatok tolmácsolója és — a közben felszolgált pezsgővel — Őfelsége egészségére tosztozott.

Az Őfelségéhez és Miron Cristea patriárka miniszterelnökhöz intézett hódolótáviratok szövegét Chirila Augustin alispán olvasta el.

Az új maximális árak

Oradea, május 11.

Szerda délután összeült a városi ármaximáló bizottság és hosszas vita után a következő árakat állapította meg:

Nullásliszt 11 lei kicsinyben (10.40 ab malom). 2-es liszt 10.50 lei kicsinyben, (9.80 ab malom). 4-es liszt 10 lei kicsinyben (9.40 ab malom). 6-os liszt 7.50 kicsinyben, (7 lei ab malom).

Fehér kenyér 10.5s, félbarna 9.50, barna 7 lei.

A husarak változatlanok csak a zsir és hár árát emelték fel. Marhahús 22 lei, borjúhús 25 lei, szopós borja 32. Zsir 38. hár 36.

Maximálta a bizottság a zöldségfélék árát is a következőképpen: Hagyma 12 lei kg. Foghagyma 10 lei kg. Petrezselyem és répa 8—10 lei, zeller 8—10 lei.

A tűzifa maximális árát ma állapítják meg.

A kiválasztott

— Regény — 113

Pike lépett a szobába. Kezében vésőt és kalapácsot tartva.

— Ez jó lesz, uram? — kérdezte.

— Nagyon jó. Jöjjön ide és feszítsük fel ezt a deszkát. Csak ezt az egyet.

Pike megnézte a kiszemelt padlódeszkát. Láta, hogy ez fut az ágy hosszában, ha az a helyén van. A deszka széle kissé korhadt volt és a következő deszkától ujjnyi rés választotta el. Teljes erejéből nekiesett, hogy feltépje.

Recsegés és a deszka engedett.

— A lámpát — kiáltotta Anthony. — A lámpát!

Arca fordulva, a fényt bevetítette a lábnyi széles üregbe, amely az ócska padlódeszka alatt rejtőzött. Nyersen fölnevetett. Azután hosszú karjával benyúlt az üregbe és talpra ugrott.

Lucas fölkapta a lámpát. Ő a Pike Anthony kinyújtott tenyerére bámultak, amelyre sűrű por és pókháló tapadt, de rajta valami mocskos, rozsdás fémféle hevert. Itt-ott megcsillant rajta a fény.

— Látják? — kérdezte Anthony, mintha nem is az ő hangja volna. — Látják ezt? Tudják-e, hogy mi ez? Ez a Sambak-féle borotvapenge.

— A teremburáját! Vagyis ez... — mondta Pike.

— Jó, jó, Gethryn, mit jelent ez? — kérdezte Lucas, noha felesleges volt a kérdés. Jól tudta, hogy mit jelent... De hallani akarta sejtelmének a megerősítését.

— Vegye a kezébe — mondta Anthony és Lucas tenyerébe tette a pengét. — Megvan a magyarázat. Mégis! Akkor jutott eszembe, amikor Trenchard a szőnyegről beszélt. Hogy itt akkor nem volt szőnyeg, amikor Mrs. Hale-Storford meghalt. Ezt megelőzően pedig Pike emlegette a Sambak-féle pengét. En ismerem ezt a márkát. Magam is használtam. Nem angol gyártmány de jó. Csak az egyik széle éles. Ezért az ember kézbe veheti és használhatja, anélkül, hogy megvágna vele a kezét, mint a rendes kétélű pengével...

— Eve Hale-Storford öngyilkos lett. A pengét senki sem rejtette el... Itt van ez a padló rés. Szegény, elvágta a saját torkát, azután hátra esett az ágyon... Így...

Ráült az ágyra és hátborzongató valóságossággal mutatta be a jelenetet.

— Így... így vágta át a torkát... Így esett hátra... A jobb keze felógott... És mivel a pengét csak az ujjával fogta, kihullott a kezéből és a padló rés elnyelte.

(Folyt. köv.)

Robbanás a szódagyárban hat halott

Bromberg, május 11. Hohenzalza közelében egy szódagyár területén a gyári iparvasut egyik mozdonyának gőzszekevénye felrobbant.

Négy ember a helyszínen meghalt.

három embert pedig reménytelen állapotban kórházba szállítottak, ahol közülük ketten meghaltak.

A mozdonyvezetőt a robbanás ereje a szó szoros értelmében

darabokra szaggatta.

Az egyik munkás a légnyomás következtében egy ablakon keresztül a gyár belsejébe repült, egy másik pedig egy gödörbe zuhant, ahol éppen meszet oltottak.

Kényszeregyezés helyett fizetési halasztást léptet életbe az új törvény

Ismertetjük az ókirályságbeli kereskedelmi törvény intézkedéseit amit Ardealra is kiterjesztettek. Csak az a kereskedő kérhet moratóriumot, akinek passzívai nem mulják felül aktívait

A hivatalos lap csütörtöki száma közölte a kamattörvény megváltoztatásáról, a legális és szerződéses kamatláb leszállításáról valamint a kényszeregyezési törvény hatályon kívül helyezéséről szóló törvény rendeletet. A két törvényrendelet főbb rendelkezéseit mi is ismertettük. Szükségesnek tartjuk azonban, hogy visszatérjünk a két törvényrendelet részletes ismertetésére. Különösen a kényszeregyezési törvény eltörlésének van fontossága, mert

a régi kereskedelmi törvénykönyvnek a csődöt meg

előző és a csődujtás után elrendelhető moratórium vonatkozó részét kiterjeszti az ország egész területére.

Előjáróban le kell szögezni, hogy

a törvény szerint moratóriumot csak az kérhet, akinek aktívai nagyobbak, mint a passzívai.

Az ókirályságbeli kereskedelmi törvény 834. és 842. szakasza intézkedik a moratóriumról.

A 834. szakasz szerint a csőd elrendelését követő 3 napon belül, — amennyiben a csődöt

a hitelezők kérésére vagy hivatalból, nem pedig a kereskedő saját kérésére rendelik el — a kereskedő kérheti a csőd-eljárás felfüggesztését és a moratóriumot.

A 842. szakasz szerint a kereskedő a csőd kimondása előtt is kérhet moratóriumot. Ez esetben 15 napon belül összehívják a hitelezőket, be kell mutatni a kéressel egyidejűleg a szabályszerűen vezetett üzleti könyveket, a mérleget, a hitelezők névsorát, teljes lakcímkük és követelésük feltüntetésével. Egyidejűleg le kell tenni a szükséges költségeket is.

A törvényszék elnöke a könyvek s mérleg átvizsgálása után összehívja a hitelezőket. (Ha a csőd már el volt rendelve, az összehívásnak meg kell előznie a csődhatózatban kitűzött határnapot.) A hitelezői értekezlet összehívásáról értesíteni kell a csődbíró is. A kitűzött tárgyaláson a törvényszék a csődbe került kereskedőt, a hitelezőket és a csődbíró hallgatja meg és a hitelezők többségének véleménye alapján hozza meg döntését.

A moratórium nem haladhatja meg a 6 hónapot. Ezen határidőn belül azonban az érdekelt kereskedő új meg egyezést köthet hitelezőivel és ez az egyezés kötelező erejű.

Ha a 6 hónap alatt a kereskedő lejáratának eleget tesz, a törvényszék újabb hat havi moratóriumot adhat, ha a hitelezőknek legalább fele hozzájárul ehhez.

A csődön kívüli moratórium esetében a törvényszék

egy bírót nevez ki gondnokul a moratórium idejére.

a csődutáni moratórium esetében pedig a hitelezőkből alakult bizottságot.

A moratórium szükségének igazolása céljából benyújtott iratok és igazoló irások bélyeg és beiktatás mentesek.

Megjelent

GÁL ZOLTÁN

nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMÁN—MAGYAR
MAGYAR—ROMÁN

KÉZISZÓTAR

egy kötetben

Ára 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Vidéki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portókótsággal egyetemes beküldése mellett azonnal teljesítünk. — A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.

HALIFAX a népszövetségi tanács előtt ismertette az angol-olasz megegyezést

Genf, május 11. A népszövetségi tanács hétfői zárt ülésén — mint kedden kiderült — az abessziniai olasz hódítás elismerése körül nagy vita volt. Miután kiderült, hogy egyhangú határozatot nem lehet hozni, elhatározták, hogy minden tagállam szabadkezet kap az olasz hódítás elismerése kérdésében.

Négy állam: Szovjetország, Kína, Bolivia és Új-Zeeland képviselői bejelentették, hogy nem ismerik el az olasz hódítást.

Nagy vita után elhatározták,

hogy Svájc semlegességre vonatkozó kérését teljesítik, de ez nem lehet precedens arra, más u. n. „semleges” államok is a megtorlási szakasz hatálya alá való helyezését kérjék a maguk részére. Nagy vita után elhatározták, hogy a volt népus képviselői is helyet foglalhatnak a tanács asztalánál.

A keddi nyilvános ülést délután 11 órakor nyitotta meg Lettország külügyminisztere, a tanács elnöke. Lord Halifax angol külügyminiszter emelkedett ezután szólásra és ismertette az angol-olasz egyez-

ményt, amely szerinte alkalmas az európai megbékélés elősegítésére. Bonnet francia külügyminiszter a francia-olasz tárgyalásokról szólva kijelentette, hogy reméli rövidesen létrejön az egyezmény.

Nagy érdeklődés előzte meg Litvov felszólalását.

A szovjetkormány — mondotta Litvov — örömmel lát minden olyan egyezményt, amely a béke ügyét van hivatva előmozdítani. Még kell jegyezni azonban, hogy az angol-olasz egyezmény az egyetemes biztonságnak csak egy részét képezheti.

Minden alkalmazottnak egyformán kell fizetni a munkakamarai illetéket

A pénzügyigazgatóság az egyenesadó-törvény megváltoztatásával kapcsolatosan, a személyzeti adó befizetésére vonatkozóan a következő felvilágosításokat közli:

Az új törvény nem ismeri el a 750 lej létminimumot, sem a 10 lejes kikerekítéseket. A 3000 lej havi fizetésen aluli kézimunkások, valamint a cselédek fizetéséből 1000 lej költség címén, nem esik adó alá.

Kézimunkásnak számít, aki üzemben dolgozik, földmunkás és a cselédek. Irodában nem lehet őket felhasználni. Nem lehet 15.70 óra, 125 lej napi, 750 lej heti és 3000 lej havi fizetésnél nagyobb bérük. A nagyobb fizetésűeknek nincs sem miféle levonás. A fentieknél kisebb fizetésűeknek le kell vonni 5.20 lej óra, 41.66 lej napi, 250 lej heti és 1000 lej havi bért, a többi adó alá esik.

Kikakézi munkások?

A kedvezményt élvező kézimunkásoknak számítanak még a napszámosok, ha nem keresnek havonként 3000 lejnél többet. 2. Az összes iparosok, akik ipari üzemekben dolgoznak, akár óra, napi, heti, vagy havi béresek, ha fizetésük nem éri el a 3000 lejt. Ebbe a kategóriába tartoznak: vasmunkások, lakatosok, asztalosok, cipészek, borbélyok, szabók, mészárosok, gyári munkások és munkásnők. 3. A cselédek, 3000 lej fizetésen alul.

Kikre nem vonatkozik a kedvezmény?

Nem vonatkozik a kedvezmény azokra a fenti alkalmazottakra, akiknek havi fizetése meghaladja a 3000 lejt. Nem vonatkozik még: a köz- és magántisztviselőkre, — senkire,

akik irodában dolgoznak — kereskedő segédekre, üzleti elárúsitókra, azokra akiket tisztviselők helyett felhasználnak, magántitkárokra, ügyvédi és irodai gépirókissasszonyokra, orvosi és laboratóriumi aszisztenszistenszűkre, gyógyszerészekre, drogheriai alkalmazottakra, pénztárosokra stb. Hasonlóképpen nem vonatkozik irodai szolgálókra (vállalatok, bankok szolgálóira), ajtónállókra, küldöncökre stb.

A kézi munkásoknál, amely nyílt fizetésük meghaladja 20 munkanap fizetését, az 1000 lej levonáson kívül, levonható még a 20 munkanapon, havi 5

napon, heti 40 órán túl kéréssett összeg. Ebben a levonásban a 3000 lej havi fizetésen felüli munkások is részesülnek, amennyiben napi vagy órabéresek, vagy akkordban dolgoznak.

A törvény rendelkezései értelmében 0.50 százalékos munkakamarai illetéket kell fizetniük — a bruttó fizetés után — az összes magántisztviselőknél, kézi munkásoknál, cselédeknek stb. Munkakamarai illetéket az összes 99 lej fizetésen felüli alkalmazottak kötelesek fizetni — azok is, akik az 1000 lejes levonás kedvezményében

AZ EMBERSZIVŰ FOXI

EBÉDRE VOLTAM TEGNAP HIVATALOS, városunk egyik kedves, vendéglátó házában. A háziak állatszeretői és jószívűségére misem jellemzőbb, min az a miniatűr kutyakiállítás, amely ennek a háznak a jellegzetessége. Drága kis fajtakutyák csaholása fogadja a vendégeket és snautierek és foxik fölött a parancsuralmat Rex ur, ez a remekfajta vadászkuja tartja. Rex egyéb nevezetességei közül azzal is kíválik, hogy gazdája parancsára érlelmes emberi hangokat ad. Így például megmondja a nevét, csaholással válaszol hozzáintézett kérdésekre, egyszóval, mint jólnevelt vadászkuja, szórakoztató jelenség. Amiben az emberrel különbség az, hogy csak akkor beszél, ha kérdezik. A kutyák társasága husvét óta egy vendéggel gyarapodott. Egy kedves, szelíd kis husvét báránykával. Ő ma a ház kedvence. Nemcsak a háziak előtt, akik ha bárányhúsra éheznek, akkor azt a piac-

ról szerzik be, hanem a kutya urfiak közt is, akik közt most már teljesen otthonosan érzi magát. Ott szaladgál a kutyák közt, évődik velük és Rex ur óvja minden szélfuvástól. Elnéztük tegnap, amikor a lapasztali vadászvizsla részére szervírozták az ebédet, az egyetlen fűtyszóra az ételnél termelt, addig hozzá nem nyult semmihez, amíg a lassubbjárásu báránya a tállhoz nem ért. Rex ur, ekkor simogató, hunyorgató nézéssel biztatja a kis bárányt, hogy lészon hozzá az evéshez, maga pedig csak akkor kezdett enni, mikor már a báránya jól kivette a részét az ételből.

Megható látvány volt, nézni, hogy ezek az állatok milyen békés egyetértésben férnek el egymással, akkor mikor a teremés koronája, az ember, a homo sapiens, mint ordas farkas pusztítja emberiársát. Spanyol földön hullahalmok, más országokban fajelméletet jelzik az ember elállatiasodását, míg az állatok közt a legigazságosabb emberi érzés uralkodik.

Ha betegesen száraz, hámlik az ARCBŐRE, úgy használjon „STELLA” tulzsiros arckenőcsőt, arcolajat

kis tégely 30, nagy 60 lei

Főlerakat:

DROGUERIA „APOLLO”

Farkas István Oradea, Regele Ferdinand 7. b. és a „CORSO” állatszeretőben.

Naponta postai szétküldés

részesülnek, még abban az esetben is, ha a többi adóktól mentesítve vannak. (Munkakamarai illetéket kötelesek fizetni cselédek, stb. is.) Az illetéket „stat” utján kell befizetni. A statot annyiszor 3 plus 2 lej bélyeggel kell felbélyegezni, ahány 99 lejtől 10.000 lejig terjedő fizetéses alkalmazott szerepel a staton.

A cselédek csak a készpénz fizetésük után fizetik az illetéket. A természetbeni illetmények — lakás és ellátás — adómentesek. Más természetbeni járulékok — ruha stb. — értékét készpénznek kell számítani. — Cselédek után az illetéket idő kimelés szempontjából 3 hónapra előre lehet fizetni. A statot 4 példányban kell kiállítani. A jövőben az új stat formulárokat kell használni. A rendelet ellen vétőket szigorúan meg fogják büntetni.

Véleménykülönbség merült fel a Táblán Catana Aurel volt oradeai rendőrprefektus sikkasztási bűnperében

Oradea, május 11. Az oradeai görög katolikus „Unirea” bank feljelentést tett Catana Aurel ügyvéd, volt rendőrprefektus ellen 70 ezer lei el-sikkasztása miatt. Az oradeai törvényszék a 601. szakasz alapján megszüntette az eljárást Catana Aurel ellen, azon a cimen, hogy a feljelentést az új Btk. életbelépését követő 3 hónapon belül nem ismételte meg a bank. A bank ügyésze dr. Bleda Vasile utján a táblához felebbezett a törvényszék határozata ellen. A táblai tanács tagjai között véleménykülönbség merült fel és az ügyet újból tárgyalják.

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok érkeztek Steiner maradékoshoz Caler Victoriei 3. az udvarban halra.

Iskola- és hivatalszünet lesz Goga temetése idején

București, május 11. A közoktatásiügyi minisztérium elrendelte, hogy csütörtökön Goga temetése napján az iskolák délelőtt 11 órakor függesszék fel az előadásokat. A történelem és irodalom tanárok Gogáról fognak előadást tartani.

Hasonlóképpen a közhatalosok is felfüggesztik délelőtt 11 órakor a hivatalt.

Öfelsége részvététávirata

Öfelsége, II. Carol király az alábbi részvététáviratot intézte Goga özvegyéhez:

— Nagy részvéttel értesültem az Önt lesújtó gyászról. Kérem, fogadja legőszintebb

részvétel kifejezését annak az életből eltávozására fölött, aki nagy szolgálatokat tett hazája ügyének. Károly.

Táviratot küldtek Vaitoianu tábornok, Dinu Bratianu, Garofild, B. Gorszky, Tolsztoj hercegnő, C. Argetoianu Londonból, Titulescu Cap Martinból, Chelmegeanu, Lugojanu, Franasovici, Alexandrina Cantacuzino, Duiliu Zamfirescu, Stoica rigai követ, Filotti athéni követ, Jean Th. Florescu és mások.

Maniu a következő részvététáviratot intézte Goga özvegyéhez:

„Hajdani nemzeti harcban társam és a nagy román költő

elhunyt kimondhatatlan fájdalommal töltött el. Kérem fogadja és közölje az egész családdal legmélyebben érzett részvétemet.

Antonescu tábornok volt hadügyminiszter és Iunian Ciucea érkeztek.

Gogáról nevezik el Ciucea községet

A belügyminisztérium, hirszerint, rendeletet adott ki, amelynek értelmében Ciucea községet Octavian Goga községnek nevezik el. Az elhunyt nevére nevezik el a fővárosban azt az utcát is, ahol a költő-politikus legutóbb lakott.

Pacliseanu Zenobiet biztáknak a kisebbségi kormánybiztosság vezetésével

București, május 11. Az elmúlt napokban már beszámoltunk arról, hogy rendeleti törvény útján kisebbségi kormánybiztosság felállítását határozták el. A rendeleti törvény értelmében a kormánybiztosság élére az ország egy magas méltósága kerül. Addig

is, amíg a kisebbségi kormánybiztos kinevezése megtörténik, az új intézmény vezetésével Pacliseanu Zenobiet biztáknak meg.

Pacliseanu Zenobie hosszú esztendő óta működik a kultuszminisztériumban és a kisebbségi ügyek előadója volt.

Igy tehát személyében a kisebbségi kormánybiztosság élére olyan főtisztviselő kerül, aki kitűnő ismerője a kisebbségi problémáknak. Pacliseanu Zenobie a múltban is a legnagyobb megértést tanúsította ezekkel a kérdésekkel szemben.

Szörnyű módon gyilkoltak meg egy tizenhatéves leányt Sibiuban

Sibiuban a Tălmăciul soszén borzalmas gyilkosság történt. Valeria Hanea 16 éves leány, a Sadu község felé vezető úton haza felé haladt. Amikor a városból kiért megtámadta egy Jon Josif nevű Vestem községbeli fiatalember és erőszakot akart megkísérelni. A leány ellenállt, mire a fiatalember rávetette

magát és dülakodni kezdett vele. Lefeperte a földre, majd ott követ ragadott és azzal ütötte a szerencsétlen leányt, míg betört a feje és eltört a karja. A leány ebben az állapotban is felállt és a közeli falu felé indult. A szatir erre ismét rávetette magát a leányra és addig fojtogatta, amíg eszméletlenül esett össze.

A fiatalember ezután, hogy

a gyanút elterelje a holttestet magával vitte a Valea Sadului községbe, ott levelezte és bedobta a vízbe. Ezt véletlenül észrevette az egyik falusi lakos, aki jelentette az esetet a csendőrségnek. A csendőrök elfogták a fiatalembert, aki előbb tagadott, később azonban részletesen beismerte a szörnyű gyilkosságot.

Nyolcévre ítélték egy erdőőr gyilkosát

A cernăuți esküdtszék most tárgyalta le Dumitru Vidinivschit, Jucica Veche községbeli erdőőr gyilkosainak a bűnperét. A vádirat szerint Popinciu Toader Jucica Veche községbeli lakos Aroneti Timof. társaságában 1934. májusában a saját háza előtt meggyilkolta Dumitru Vidinivschit erdőőrt. Mivel az erdőőrnek már sok

összetűzése volt a vádlottakkal, a gyanu azonnal ellenük irányult. A csendőrségen be is vallották a gyilkosságot, a vizsgálóbíró előtt azonban visszavonták. A vádlottak ellen a gyilkosságon kívül több rendbeli rablás címén is vádat emeltek. Tihon Gheorghe társuk volt a rablásban.

A tárgyalás során 64 tanút

hallgattak ki. A vádlottak mind tagadtak és azt állították, hogy vallomásukat az erőszak hatására tették meg. A tanúk közül azonban sokan kedvetlenül vallottak. Este 11 órakor hirdették ki az esküdtek verdiktjét, amelynek értelmében Popinciuot 8 évi, Aroneti 1 évi börtönrre ítélték. Tihont bizonyítékok hiányában felmentették.

Felosztják az Esterházy hercegi hitbizományt

Budapesti híradás szerint Esterházy Pál herceg elhatározta, hogy kétszázhuszonegyezer holdas hitbizományi birtokát két fivére és két nővére között feolsztja. A hercegnek, aki nőilen ember, ezenkívül a Burgenlandban is van birtoka, melyet maga kezel.

A Bourbonok visszatérése Spanyolországba

Párisi jelentés szerint Alfonso volt spanyol király és fia Rómában tárgyaltak Mussolinivel és itlerrel. A tárgyaláson szó volt a Bourbonoknak Spanyolországba való visszatéréséről.

Rottenetes erejű vihar pusztítása

Irán állam nyugati részében Kermansah városban borzalmas szerencsétlenség történt. Az egész vidék felett irtózatosszerű vihar dühöngött, amely számos házat elpusztított. — Összedőlt a Karavan-szálló is, amelynek romjai alól tizenkilenc halottat és harmincnégy sebesültet hoztak elő.

Amikor a szelidített farkas elszabadul

Vilna város egyik lakosa régóta szelidített farkast tartott, amelyet láncon rendszeren magával vitt sétára. Szombaton a farkas leszakította magát láncairól és megtámadott az utcán egy tizenkét esztendősi fiút. A farkast egy rendőr agyonlőtte. A szerencsétlen fiú a kórházban meghalt.

Patkányháború a Towerben

Londonból jelentik: Az angol közvélemény egyre nagyobb aggodalommal veszi tudomásul, hogy a Towerben számtalan patkány és egér fészkelődik be, amelyeket képtelenség elkergetni. A Tower híres macskáit feladták a küzdelmet és patkány meg egervadászat helyett inkább a hulladékokból és a kegyes adományokból élnek, amelyet a környezettől kapnak. A méreg sem használt semmit. A Tower patkányai és egerei ravasz állatok, nem eszik meg a mérgezett búzát és nem lépnek bele a patkány- és egérfogóba. A londoni városi tanács most azzal a gondolattal foglalkozik, hogy az egész Tower a pincétől a tetőig, néhány napig elgázosítja. Ez talán eredményes lesz.

Amiben a kereskedőnek van igaza

(p.) A Hivatalos Lap közölte a kényszereregységi törvény eltörléséről szóló dekrétum indoklását is, amit Mitićă Constantinescu nemzetgazdasági miniszter terjesztett a minisztertanács elé. Az indoklásban a miniszter többek között a következőket mondta:

— „A háború utáni ugynevezett inflációs időben, amikor könnyűszerrel lehetett nagy nyereségekre szert tenni a kereskedelmi életben az ország összes városaiban új kereskedelmi cégek jelentek meg, olyan emberek alapítottak vállalatokat, akiknek sem felkészültségük, sem hozzáértésük nem volt. Elegendő volt, hogy a válság kitörjön, ezek az improvizált cégek összeomoljanak és bukásukban magukkal rántsanak elismeri reputációjú cégeket is. Ezért hozta a törvényhozó a kényszereregységi törvényt, abban a hiszemben, hogy a válság által sújtott kereskedők között sokan vannak olyanok, akik becsületességük révén megérdemlik, hogy a csődtől megmeneküljenek. A kényszereregységi törvény 8 éven át történt alkalmazása bebizonyította, hogy a törvényhozás által kitűzött célt távolról sem lehetett megvalósítani. Illovmegyeében 1929 és 1937 évek között 1157 kényszereregységi törvény közül csak 58-at emelték jogerőre.

Elvárhattuk volna, hogy a törvény által megadott biztonsági és óvatossági intézkedéseket csak a tisztességes kereskedők vegyék igénybe. Az eredmény azonban éppen ellenkező volt. A kényszereregységi törvény, amelynek relatív hasznosságáról lehetett beszélni a bankválság idején, ma komoly akadálya annak, hogy hitelt lehessen szerezni a kereskedelmi piacon.

Aligha akadhat olyan kereskedő, aki ne helyeselné a miniszter indoklásának azt a részét, hogy különbséget kell tenni a tisztességes kereskedők között és azok között, akik azzal a céllal „grundolnak” üzleteket, hogy be fogják csapni hitelezőiket és majd 30—40 százalékkal kiegésznek. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a kereskedő nemcsak igénybe vesz, de ad is hitelt. S ha ő maga nem is kap bankkölcsönt, nem kerülheti el, hogy maga ne adjon árut hitelt be. A konverziós törvény nemcsak a falusi, de közvetve a városi kereskedőket is érintette — és az a védelem, amelyben a kényszereregységi törvény a kereskedőket részesítette messze maga mögött marad a falusi és városi polgári adósok kifizetett kedvezményeinek. A nemzetgaz-

dasági miniszter a hitelélet feláradását várja az új törvényektől. Ha a hitelezőt nem fenyegeti az a veszély, hogy egy szép napon — törvényes formák között — 30—40 százalékoit lát vissza pénzéből, inkább fog adni hitelt. De vajon ez elegendő lesz? A hite-

lező ezután is meg nézi hová adja pénzét, s ha az üzlet nem megy a kereskedő akkor sem tud fizetni: — csak akkor nem kényszereregységi, hanem csőd következik. — Legyen előrelátó a kereskedő — mondja máshelyen a törvényjavaslat indoklása — és ne engedje, hogy passzívái felülmúlják aktíváit. Ugyan van. Az előrelátáshoz azonban olyan törvény is szükséges lenne, amely a kereskedő kinnlevőségének behajtását elősegítené,

a vételkedvet felélénkítené és lehetővé tenné, hogy a vevők készpénzért vásároljanak. Becsületes kereskedő eddig sem kért szívesen kényszereregységet — és a becsületes kereskedő ma sem kér egyebet, minthogy lássák be, hogy a közgazdasági gépezetben mily fontos szerepet tölt be és ne tekintsek a kereskedőt árdra. tónak és uzsorásnak, hanem dolgozó, egy élet munkáját és tőkéjét sokszor kockára tevő embernek.

„Alkotmány” bélyegsorozatolt bocsájtó ki a posta

București, május 11. A posta vezérigazgatósága az új alkotmány életbeléptetése alkalmából új sorozat bélyeget bocsájtott ki 3, 6 és 10 leies névértékben. A 3 leies bélyeg

meggyvörös színű és az uralgó képén kívül a „Constituția” felírás és a dátum: 1938. február 27, a 6 leies sötétbarna, a 10 leies pedig kék.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szög 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jellegével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurrenciától félrevezetni!

ALLAS

Szobaleányt vagy takarítónőt keresek június elsejére vagy azonnalra. Cim Str. Griuvei No. 32. 1901

Fiatal házaspár házmesteri állást keres. Cimet a kiadóban. 1880

Mindenféle kézimunkát és német nyelvet tanítok. Papp Félix ut 3. sz. 1931

Munkáslányok felvétetnek. Gyertyagyár Alea Gojdu 3. 1928

Lakatossegédek és tanulók jelentkezzenek. Metalit, Piața Capelei 1. 1927

VÉTEL-ELADÁS

Házhely Ioșia-telepen és egy ház Str. Varșovia 49. eladó. Értekezni ugyanott. 1909

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4. 1927

Stanio! színes selyem, krepp és tafett-papírok legolcsóbb árban kaphatók Pásztor Ede papírkereskedésben. Piața Mihai Viteazul 4. (Nagypiac.)

Eladó teljesen új 34-es leányka barna télcipő. Cim a kiadóban. 1816

Eladó 4 hold föld buza vetéssel, Petrun községben és Tileagdon egy hold föld, rajta levő házzal. Cim Oradea, Vasile Conta 41. 1933

Sürgősen eladó kisebb magánház és egy bekerített ház hely. Str. St. O. Iosif 43. 1930

Eladó egy férfi Singer varrógép. Salavetz, General Moșoiu 1. 1929

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papír szalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papírárubázában.

Wertheim-pénzkazettát

készít

STERN mechanikus
Oradea, Avram Iancu-u. 18.

KÜLÖNFELE

Elveszett Pekker József névre betegsegélyző könyv. Megtalálójá juttassa a kiadóhivatalba, jutalmat kap. 1910

Multat, jelent, jövőt mondog 20 leiert és bármilyen bajában segíteni tudok. Str. Moldova 58/a Oradea. 5099

Elveszett elődkönyv Borbély Ilona névre, a Piața Mihai Viteazul téren. Becsületes megtaláló jutalom ellenében hozza be a kiadóba. 1932

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, reggeli műsor közvetítése. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás. Jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.15 Gramofonlemez. 20.05 Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak Rádió București. Bonis csellóművész műsora. 20.35 A két állomás együtt: Közvetítés az Operaházból. 23.25 Gramofonlemez. 23.45 Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Balalajka-zene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Diáklőra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás hanglemezekkel. 18.20 „Helyes magyarság”. Majd: Cigányzene. 19 Sportközlemények. 19.10 Lemez. 20 Versek. 20.30 Közvetítés az Operaházból. 21.10 Külügyi negyedóra. 22.10 Hírek. 23.10 Időjárásjelentés. 23.20 A 2. honvédegyalogezred zenekara. 24 Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

1:1-re áll az angol-román DC mérkőzés az első nap után

London. — Az Anglia—Románia Davis Cup mérkőzés első napján kitűnően szerepeltek a román játékosok: 1:1 arányban végeztek. Caralulis 6:3, 3:6, 6:2, 8:6 arányban győzött Jones ellen. Shays angol 6:3, 6:2, 6:2 arányban Schmidt ellen. Hétfőn a párost, kedden a további két egyest játszik le.

Veszek

Ócska ólmo!

Cim a kiadóban

NYOMATOTT PASZTOR EDE

CÉGNEL ORADEA